

Preotul Dumitru Mihăilescu, mărturisitorul Dobrogei (ziarullumina.ro)

Asist. univ. dr.
Maxim Marian VLAD¹

PĂRINTELE DUMITRU MIHĂILESCU, MARTIR PENTRU HRISTOS ȘI PENTRU CAUZA APROAPELUI

CONTEXTUL POLITIC

Între anii 1947 și 1956, Dobrogea a fost un centru deosebit de activ al rezistenței anticomuniste, care a transformat spațiul dintre Dunăre și Marea Neagră într-un imens câmp de luptă. Luptă dramatică, în urma căreia câteva mii de familii au fost îndoliate de cumplita represiune exercitată de tovarășii veniți la putere pe

tancurile rusești.

Un bilanț făcut după 1990 arată că reprimarea mișcării anticomuniste din Dobrogea s-a soldat cu 15 oameni asasinați în diferite localități, 10 condamnați la moarte și executați, 74 morți în închisori, 120 de asasinați în trenul fantomă, care s-a plimbat timp de câteva luni prin toată țara și 840 de morți în lagărul de muncă de la Canal².

Lor li se adaugă mii de oameni care au făcut ani grei de pușcărie și alte mii de familii vânate cu sălbăticie de securitate, pentru că nu au vrut să-și predea agoni-seala de o viață la colectiv.

Totuși, nici după 1990, partizanii din Dobrogea nu au primit recunoașterea și aprecierea acordate celor din restul țării. Și asta dintr-un motiv care, măcar acum, nu ar mai trebui să ne mai afecteze judecata asupra propriei noastre istorii: majoritatea celor implicați în rezistența din Dobrogea au fost macedoneni armâni³ care, într-o perioadă a vieții lor, au făcut parte ori au simpatizat cu mișcarea legionară.

În Dobrogea, rezistența anticomunistă s-a coagulat în trei nuclee. Primul, cel mai complex, a fost „Pădurea Babadag”, grup condus de Gogu Puiu și frații Nicolae și Dumitru Fudulea. Organizat după reguli militare, acest detașament a activat între 1947 și 1952.

În Delta a luptat grupul condus de frații Parfenie și Neculai Croitoru. Condițiile de teren specifice au făcut ca ei să fie cea mai longevivă grupare din Dobrogea: au acționat din 1949 până în 1956. Ultimul rămas în libertate a fost Nicolae Croitoru, capturat abia în 1956. Hăituit prin toată Delta, acesta a fost prins și condamnat la moarte după revoluția din Ungaria, pe când încerca să fugă în Iugoslavia.

Un grup aparte l-au constituit partizanii tătari. Proveniți din Crimeea, ei se refugiaseră în Dobrogea ca să scape de persecuțiile sovieticilor, care îi acuzau de colaborare cu nemții. Nici la noi nu au avut liniște. Începând cu 1948, autoritățile comuniste românești i-au hăituit și ele, pentru același motiv. Rezistența tătară s-a încheiat în aprilie 1952, după arestarea lui Iusef Geafer, ultima lor căpetenie.

Mișcarea de rezistență din nordul Dobrogei a fost inițiată de frații Nicolaie și Dumitru Fudulea din comuna Eschibaba. Intrați în atenția autorităților comuniste încă din 1947, ei s-au refugiat în pădurea Tistimelu, unde au atras alături de ei numeroși localnici. În sud, rezistența s-a coagulat în jurul lui Gogu Puiu.

Născut în 1918, în Macedonia, Grecia de Nord, în localitatea Gramaticova, de unde provenea și familia preoțească a Părintelui Dumitru Mihăilescu, Gogu Puiu a venit în România cu familia, în 1923. Asemeni părintelui Dumitru Mihăilescu, și Gogu Puiu era fiu de preot, tatăl său fiind parohul comunei Mihail Kogălniceanu.

Așa se explică relația și prietenia dintre Preotul Dumitru Mihăilescu și Gogu Puiu.

După încorporare a fost admis în batalionul de gardă al mareșalului Ion Antonescu. Identificat ca legionar, a fost trimis pe front, în 1942.

De atunci, a urmat o perioadă mai puțin cunoscută din viața lui Gogu Puiu. La un moment dat se afla în Germania, cu grupul Horia Sima - Ilie Gîrneală. Arestat de Gestapo, a evadat iar un timp a stat în Viena. Capitularea Germaniei l-a prins în Italia. Apoi a ajuns la Innsbruck, în zona de influență a englezilor. Este aproape sigur că, în acea perioadă, a fost în contact cu serviciile secrete franceze și americane, care l-au instruit în lupta de rezistență.

S-a întors în România în 1947, cu un pașaport fals. Prins, anchetat și judecat, a primit un an de închisoare. După eliberare, începând cu 1949, a pus bazele Grupului de rezistență „Dobrogea sud”. Mai târziu, grupul lui s-a unit cu grupul fraților Fudulea. Centrul de comandă a fost fixat în Pădurea Babadag.

După fuziunea cu frații Fudulea, Grupul Babadag avea peste 2.000 de membri. Din motive de conspirativitate, erau organizați în 300 de celule, a căror componență detaliată era cunoscută doar de cei trei conducători.

Represiunea comunistă s-a declanșat în 1948. Dobrogea trebuia să fie prima regiune colectivizată, dar refuzul țăranilor de a intra în colhoz a atras un val de arestări, urmat adeseori de executarea recalcitranților. Represiunea era coordonată de maiorul Nicolae Doicaru, comandantul Securității Constanța, cel care i-a vânat peste tot pe partizani.

Totuși, confruntările armate directe au fost rare. Știind că singuri nu pot răsturna regimul, oamenii preferau să se organizeze în așteptarea venirii americanilor. În iulie 1948, Gogu Puiu se afla la Cobadin, unde trebuia să se întâlnească cu câțiva colaboratori. Mai târziu, urma să se cunune religios cu Olimpia, femeia care deja îi purta un copil în pântec. Grupul a fost reperat de Securitate, care i-a atacat violent. Deosebit de dură, lupta s-a soldat cu morți din ambele tabere. Inițial, Gogu Puiu a scăpat din încercuire. Descoperit din nou, s-a apărat cu îndârjire, până la ultimul cartuș. Rămas fără muniție, a folosit grenada păstrată pentru astfel de ocazii. Avea cu el un porthart cu documente referitoare la componența armatei sale.

Martor la acel moment, fostul partizan Gheorghe Filiu își amintește că Gogu și-a tras porthartul în față, a băgat în el grenada dezamorsată, apoi s-a culcat pe burtă, peste ele. Explozia l-a sfârtecat. La venirea securiștilor, inima îi mai bătea încă, smulsă din torace.

Scopul rezistenței din Dobrogea a fost pregătirea României pentru eventualitatea unui război între Occident și U.R.S.S.

După 1945, unii reprezentanți ai cercurilor industriale s-au implicat în finanțarea acestor mișcări. Max Auschnitt, Alexandru Popp, Gheorghe Manu sau Nicolae Pătrașcu au fost doar câțiva dintre ei. Neoficial, și Armata română a fost implicată: contraamiralul Horia Macellariu a oferit sprijin militar și logistic.

În această ecuație complexă, Gogu Puiu, instruit de serviciile secrete franceze și americane, pare a fi fost agent de legătură, dar și organizator direct care trebuia să pregătească venirea americanilor. Venire care, din păcate, s-a petrecut abia peste 50 de ani, când atât comunismul, cât și mișcarea de rezistență contra lui deveniseră deja istorie.

BIOGRAFIA

Părintele Dumitru Mihăilescu s-a născut în familia preotului Atanasie și Steliana Mihăilescu. Familia sa se va muta în 1926 în ținutul dobrogean, tatăl său obținând un post de preot la parohia Ciocârlia, jud. Constanța.

A urmat Seminarul Teologic din Buzău, apoi Facultatea de Teologie din București. O perioadă a fost cântăreț la parohia în care slujea tatăl său, după cum aflăm dintr-o declarație din 16 decembrie 1939 de „solicitare” pentru înscrierea în Frontul Renașterii Naționale, partidul unic înființat de regele Carol al II-lea⁴.

Încă din timpul studenției, căsătorit fiind, este hironit de către episcopul Gherontie Nicolau și numit preot la parohia Andolina, jud. Ialomița. Ulterior, printr-o cerere către Subsecretariatul de Stat pentru Culte, datată 27 septembrie 1940, părintele Mihăilescu încearcă să se transfere pe postul de paroh la Ciocârlia, în locul tatălui său, care dorea să se pensioneze. Ceea ce nu va reuși, decât pe un post onorific, începând cu 5 decembrie 1940⁵. A avut patru copii.

În anul 1946, părintele Mihăilescu figurează ca paroh la aceeași biserică, cu filia Sfântul Nicolae, aflată în construcție, având 425 familii, respectiv 2125 suflete, la altar fiind ajutat de tatăl său, pensionat, Atanasie Mihăilescu⁶.

Încă din timpul studenției, deoarece meditase o consăteană, domiciliată în București, al cărui părinte era bănuț de activitate legionară, în decembrie 1938 Dumitru Mihăilescu va fi trimis în justiție. A fost învinuit de „delictul de participare la organizațiune politică interzisă, prevăzută și pedepsită de articolele 13, 23, alineatul II, 30 și 42 din Legea apărării ordinii de stat”, însă, prin Sentința nr. 789, din 20 decembrie 1938, a Tribunalului Militar al Corpului 2 Armată, a fost achitat de orice penalitate⁷.

Potrivit declarației sale din ancheta Securității, în

mai 1949 părintele Mihăilescu intră în legătură cu mișcarea de rezistență care activa în Dobrogea, sub conducerea lui Gogu Puiu. „Când am fost la Ferdinand, la preotul Tasi, spune părintele Mihăilescu, m-am întâlnit în curtea bisericii nemțești - prin Enache Puiu - cu Gogu Puiu.

La Cobadin am avut legătură cu Gheorghe Filii; la Basarabi cu dr. Apostol Paul, iar la Constanța cu Popescu Scărișoreanu.

Prin Gheorghe Filii fac legătura cu: Ceaturi Gheorghe din Viile Noi; cu Jamea Dumitru din Constanța, cu Zelca Gheorghe din Viile Noi; cu preotul Georgescu din Potârnichea.

La Cobadin iau legătura cu lancu Beca și Hașoti Nicolae, bandiți aduși de Gogu Puiu din pădure; Sterie Timu din Cobadin, Costică Ghiță-Cobadin, Olimpia, - concubina lui Gogu Puiu⁸.

Astfel, părintele a reprezentat pentru Gogu Puiu un serios element de legătură. Altfel spus, era un curier care furniza bani strânși în parohie, alimente și alte obiecte de care cei din grupul de rezistență duceau lipsă.

În același timp, când Gogu Puiu solicita, părintele Mihăilescu organiza diferite întâlniri, potrivit unei alte declarații din 9 august 1949: „Activitatea mea dusă de la data intrării în rândurile bandei condusă de Gogu Puiu a fost de a-l pune pe Gogu Puiu în legătură cu oamenii din comunele din regiunea noastră; să organizez în comuna mea și să merg la Constanța să fac legătura cu elemente de la oraș cunoscute de banditul Gogu Puiu, în scopul de a forma un comitet de conducere care să dirijeze fondurile pe care el cu bandiții lui urma să le procure⁹”.

A organizat o ședință la Cobadin, la Gheorghe Filii între 10-15 iunie 1949, unde au luat parte Gogu Puiu și alții și s-a hotărât „de a se trece la o organizare a satelor din această regiune a sudului Dobrogei”.

O altă ședință s-a ținut în Ciocârlia de Jos, noaptea, într-o vie, oamenii fiind anunțați de preotul Mihăilescu, unde s-a hotărât „strângerea de fonduri, alimente și îmbrăcăminte”. Alta a fost la Cobadin, în casa macedoneanului lancu Sterie Caragea, la 25-27 iunie 1949, unde a participat și Gogu Puiu. S-a hotărât „a se merge din comună în comună pentru a colecta bani și alimente și s-a hotărât înființarea unui comitet de conducere”.

O altă întâlnire a fost la Constanța, în locuința lui Popescu Scărișoreanu, la 8-9 iulie, participând membrii, însă fără Gogu Puiu, unde au discutat din nou necesitatea creării unui comitet de conducere. Ultima ședință a fost la 11 iulie 1949, la care Gogu Puiu a participat și unde s-a hotărât filarea băncii de stat Constanța și a organelor Securității și Partidului pentru intimidarea acestora¹⁰.

În iulie 1949, Securitatea a operat mai multe arestări în rândurile celor care erau implicați în Grupul de rezistență din sudul Dobrogei. Astfel, la 17 iulie 1949, părintele Mihăilescu va fi reținut de către organele Securității, pentru faptul că „a fost identificat ca șeful conducător al grupului subversiv din sudul Dobrogei”¹¹.

Cum s-a desfășurat arestarea părintelui deținem mărturia fiului său mare, Aristide Mihăilescu: „În toamna anului 1949, a venit Securitatea la noi acasă la o rudă, unde locuiam, pentru că aveam casa în construcție, pe la orele 22.30. Noi eram în casă cu o femeie de etnie turcă (eu și trei surori de 5, 3 și 1 an). La acea oră ne-am trezit cu împușcături de automat. Dacă nu eram culcați în pat, eram împușcați. Apoi am auzit bătăi cu patul armei în ușă, au deschis ușa și am fost luați la bătaie, înjurați și întrebați unde este popa. Eu le-am răspuns că este la Cobadin. Toți cei care ne-au bătut și care miroseau a băutură au plecat la Cobadin. În drum au oprit și la bunicul meu pe care l-au bătut și l-au târât de barbă prin casă, să spună unde se află fiul său (tatăl nostru). (Dimineața am găsit la bunicul, acasă, fire de păr din cap, din barbă și sânge).

După aceea au plecat la Cobadin și i-au așteptat pe părinții mei la

moară. I-au prins, i-au înjurat și bătut. Tatăl meu a fost lovit cu patul armei în gură și i-au rupt dinții. Pe mama a luat-o șoferul mașinii și a dus-o în câmp ca să nu vadă nimeni ce se întâmplă.

Tatăl meu, cu toate că nu s-a opus cu nimic arestării, a fost torturat cu bestialitate de acești bețivi nemernici. Pe mama mea au adus-o acasă plângând. Așa a început calvarul: am rămas fără mâncare, fără bani, nu am avut voie să învățăm la școală.

Eu, fiind cel mai mare, am început să lucrez la CFR, la smuls iarbă de pe calea ferată, ca să întrețin familia, cu un salariu de zilier de 325 lei pe lună. Am fost zile întregi la lucru fără mâncare. Nu eram primit în sala de spectacole sau bibliotecă, eram batjocorit și alungat¹².

La Securitatea din Constanța, părintele Mihăilescu a fost anchetat în cele mai dure moduri, anchetatorii reușind să-l determine să dea declarații abia la 9 august 1949. Potrivit dosarului penal, numai în data de 9 august părintele a dat patru declarații, multe pasaje din acestea fiind vizibil dictate de anchetatori¹³.

Pentru rolul său important și apropierea sa de Gogu Puiu, anchetatorii îl vor considera organizator și șef al grupului de rezistență din sudul Dobrogei, chiar un

subordonat direct. Totodată, îi vor da și o catalogare legionaro-fascistă, deși erau mărturiile ale altor inculpați în care se arăta foarte clar că la această mișcare de rezistență erau chemați să participe legionari, negustori, expropriați, PNT-iști etc¹⁴.

Potrivit referatului de încheiere a anchetei, datat 1 septembrie 1949, părintele Dumitru Mihăilescu „a fost încadrat în mișcarea legionară din 1937 și a coordonat comitetul de conducere al bandelor subversive din sudul jud. Constanța, dându-le misiunea de a recruta elemente din rândurile foștilor legionari și a celor ostili regimului, în special chiaburimea și moșierimea”, în scopul fuzionării bandelor din sudul Dobrogei cu cele din nord și județul Tulcea. Astfel, părintele Mihăilescu va deveni șef de bandă subversivă, într-un lot format de Securitate din 25 de inculpați.

Pentru că „au inițiat, organizat și constituit bande subversive teroriste de tip fascist paramilitar, complotând contra siguranței interioare a statului”, inculpații, în frunte cu părintele Mihăilescu, erau învinuiți de „crimă de uneltire împotriva securității interne a R.P.R.”, faptă prevăzută și pedepsită de art. 3 din Legea nr. 16/13 ianuarie 1949.

La 21 octombrie 1949, părintele Dumitru Mihăilescu era condamnat de Tribunalul Militar Constanța în „lotul 2 al bandelor subversive teroriste din regiunea Dobrogea” la muncă silnică pe viață și 10 ani degradare civică.

La puțin timp după condamnare, părintele Dumitru Mihăilescu a trecut la cele veșnice. Împrejurările care au condus la decesul acestuia sunt încă controversate. În suplimentul revistei „Renașterea” al Arhiepiscopiei Clujului, apărut în 1995, aflăm că părintele ar fi fost ucis în februarie/martie 1950 la Securitatea din Timișoara¹⁵, față de Constantin

Preotul Dumitru Mihăilescu, paroh la Ciocârlia, jud. Constanța, în arestul Securității (fototecaortodoxiei.ro)

Ionașcu care, în lucrarea sa, susține că ar fi fost „executat” în noaptea de 9 spre 10 martie 1950 în „trenul morții Aiud-Timișoara”¹⁶.

Asupra acestei ultime ipoteze se oprește și Cicerone Ionițoiu, care susține: „Un caz deosebit s-a petrecut în aprilie 1950, când, printre cei 83 de deținuți politici, a fost ridicat din închisoare și preotul Dumitru Mihăilescu din comuna Ciocârlia, județul Constanța (el fusese judecat cu partizanii din Babadag și transportat la Timișoara pe baza faimoasei dispoziții 10.007 din martie 1950, dată de Nicolschi). A trecut prin fața plutonului de execuție pe 4 aprilie 1950, iar moartea a fost înregistrată după 7 ani”¹⁷.

De o părere complet diferită este Vasile Manea care, în lucrarea sa privitoare la clericii întemnițați, precizează că părintele Mihăilescu „a fost ucis în închisoarea din Pitești”¹⁸.

Însă, în dosarele penale pe care le-am consultat¹⁹, am putut găsi o simplă adeverință eliberată de Sfatul Popular al orașului Pitești, prin care se certifică decesul părintelui Dumitru Mihăilescu, în vârstă de 35 ani, la 23 martie 1950, de „nefrită”²⁰.

Prin urmare, se exclude decesul părintelui la Securitatea din Timișoara sau în „trenul morții”. De asemenea, este exclusă moartea părintelui în aprilie 1950, de vreme ce era deja înregistrată în Registrul stării civile de la Sfatul Popular din Pitești.

Așadar, părintele Dumitru Mihăilescu a murit,

potrivit adeverinței amintite mai sus, în Penitenciarul Pitești, la 23 martie 1950²¹.

Cât privește cauza decesului, la prima vedere se poate spune „nefrită”, însă aici pot fi dubii, atâta vreme cât aceste diagnostice de multe ori erau fictive.

FATHER DUMITRU MIHĂILESCU, MARTYR FOR CHRIST AND FOR THE CAUSE OF HIS NEIGHBOR

Abstract: Between 1947 and 1956, Dobrogea was a particularly active center of anti-communist resistance. Communist repression began in 1948. Dobrogea was supposed to be the first collectivized region, but the refusal of the peasants to enter the kolkhoz attracted a wave of arrests, often followed by the execution of recalcitrants. The purpose of the resistance in Dobrogea was to prepare Romania for the eventuality of a war between the West and the USSR. According to his statement from the Securitate investigation, in May 1949, Father Mihăilescu came into contact with the resistance movement that was active in Dobrogea, under the leadership of Gogu Puiu. Father Dumitru Mihăilescu was a courier, who provided money raised in the parish, food and other objects that those in the resistance group lacked.

Keywords: martyr, anti-communist resistance, Dumitru Mihăilescu, Gogu Puiu, Dobrogea.

NOTE

[1] Facultatea de Teologie, Universitatea „Ovidius” din Constanța

[2] <https://jurnalul.ro/special-jurnalul/partizanii-dobrogei-69043.html>

[3] <http://www.vistieria.ro/Istoria-romanilor-Articole/Articole-Perioada-contemporana/Padurea-Babadag-ca%C5%A3i-copaci-ata%C5%A3ia-fugari.html>

[4] A.N.I.C., Fond Ministerul Cultelor și Artelor, dosar nr.crt. 102/1940, f. 177.

[5] *Ibidem*, dosar nr.crt. 49/1938, f. 74; *Ibidem*, dosar nr.crt. 60/1939, f. 86; *Ibidem*, dosar nr.crt. 98/1940, f. 239; „Tomis”, An XVII (1940), nr. 6-7, p. 7; *Ibidem*, An XVIII (1941), nr. 6-7, p. 13.

[6] A.M.J.D.I.M., Fond Penal, dosar nr.crt. 20978, vol. 2, f. 148, 156-157v; dosar nr.crt. 64451, f. 97; „Calendarul Episcopiei Constanța” 1946, pp. 61-62. Potrivit fiului său, Aristide Mihăilescu, aflăm că părintele ar fi absolvit și Facultatea de Filosofie.

[7] A.M.J.D.I.M., Fond Penal, dosar nr.crt. 20978, vol. 2, f. 86, 104, 122, 130-133.

[8] *Ibidem*, dosar nr.crt. 64451, f. 97. Trebuie precizat că Gogu Puiu nu avea concubină, ci logodnică, Securitatea dorind să evidențieze părțile negative ale membrilor din rezistență în orice împrejurare, chiar și atunci când dictau declarațiile pe care învinuții le scriau.

[9] <http://www.cnsas.ro/documente/judete/Constanta/1.pdf>

[10] A.M.J.D.I.M., Fond Penal, dosar nr.crt. 64451, f. 98-99; A.C.N.S.A.S., Fond Penal, dosar nr.crt. 173, f. 19-20.

[11] A.M.J.D.I.M., Fond Penal, dosar nr.crt. 20978, vol. 2, f. 149.

[12] Mărturie dată de Aristide Mihăilescu și transmisă de Arhiepiscopia Tomisului.

[13] A.M.J.D.I.M., Fond Penal, dosar nr.crt. 64451, f. 97-102.

[14] A.C.N.S.A.S., Fond Penal, dosar nr.crt. 173, vol. 1, f. 12-13.

[15] Mărturisiri de după gratii, p. 50. La prima vedere, informația se pare că a fost preluată din „Memoria”, nr. 12, 1994, p. 135.

[16] Constantin Ionașcu, „Rezistența anticomunistă din Dobrogea”, Constanța, Editura Ex Ponto, 2000, p. 361.

[17] Cicerone Ionițoiu, „Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului”, vol. I, Editura Hrisovul, p. 366.

[18] Vasile Manea, „Preoți ortodocși în închisorile comuniste”, ediția a II-a, Editura Patmos, 2001.

[19] Adrian Nicolae Petcu, „Martiri pentru Hristos din România în perioada regimului comunist”, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2007, pp. 475-479.

[20] A.M.J.D.I.M., Fond Penal, dosar nr.crt. 20978, vol. 2, f. 270.

[21] Dumitru Bordeianu, „Mărturisiri din mlaștina disperării”, București, Editura Scara, p. 427; Adrian Nicolae Petcu, „Un preot între „haiducii Dobrogei”, în „Rost”, An IV, nr. 39, aprilie 2006, p. 40; Marius Oprea, „Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente, 1949-1989”, Polirom, 2002, p. 331, unde părintele Mihăilescu apare ca executat de Securitate, fără nicio altă precizare. Ca un argument în plus sunt și datele din lista cu cei decedați în detenție, întocmită de Securitate la sfârșitul anilor, 60 (A.C.N.S.A.S., Fond Documentar, dosar nr.crt. 73, vol. 1, f. 39, publicată în „Lista persoanelor decedate”, p. 207), unde se arată că locul decesului este Pitești.